

La Cambra de Comerç presenta l'Informe econòmic del 2023

El 2023 Andorra va moderar notablement el creixement respecte als dos anys anteriors, seguint la mateixa tendència que les economies veïnes

Les previsions apunten que l'any 2024 el creixement econòmic se situarà al voltant del registrat el 2023, amb la construcció i el turisme com a principals motors de l'economia

L'evolució de les economies de l'entorn, i en particular d'Espanya, serà un factor de suport per a l'economia andorrana

La Cambra identifica quatre objectius prioritaris per configurar un marc propici que afavoreixi el desenvolupament econòmic transversal: diversificar l'economia, promoure un turisme més qualitatiu i sostenible, millorar les infraestructures i comunicacions, i consolidar l'encaix d'Andorra al món.

Davant els reptes globals, la Cambra destaca la importància d'impulsar un pla estratègic a llarg termini que involucri el sector públic, el privat i tots els agents socials i econòmics. Aquest pla ha de tenir en compte les dinàmiques globals i les necessitats locals per assegurar que Andorra pugui competir i prosperar en un entorn en constant evolució.

Andorra la Vella, 17 de setembre del 2024

El president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS), Josep Maria Mas, ha presentat avui els resultats de l'**Informe econòmic del 2023** en un acte que ha comptat amb la presència del cap de Govern, Xavier Espot.

En el marc de la 29a edició, aquesta publicació repassa en profunditat les principals dinàmiques econòmiques de l'any 2023, tant a escala internacional com a Andorra. I també ofereix una visió sobre les perspectives per al 2024, per ajudar-nos a anticipar els possibles escenaris futurs i entendre millor els reptes i les oportunitats que tenim al davant.

NOTA DE PREMSA

RESULTATS DE L'INFORME ECONÒMIC DEL 2023

A escala global, el 2023 va ser un any de creixement econòmic moderat. L'enduriment de les condicions financeres va frenar la demanda, però també va permetre avançar en el procés de desinflació en l'àmbit mundial.

Tot i la incertesa geopolítica i els elevats tipus d'interès, l'evolució macroeconòmica va resistir millor del que estava previst, particularment als Estats Units, i cap de les grans economies desenvolupades no va entrar en recessió, a excepció d'Alemanya. Destaca que el creixement del 2023 va ser especialment intens a les economies del sud d'Europa amb un pes elevat del sector turístic en el seu PIB, com és el cas d'Espanya.

L'economia andorrana va continuar mostrant una evolució positiva durant l'any 2023, amb un creixement del PIB real de l'1,4%. Aquest ritme d'expansió –que va ser inferior al d'Espanya però superior al de França i al del conjunt de la zona euro– representa una significativa desacceleració respecte als dos anys anteriors; i s'explica pel fet d'haver assolit uns nivells d'activitat normalitzats després del rebot postpandèmia.

Els sectors que van impulsar el creixement econòmic del 2023 van ser principalment els serveis i la construcció, les dues activitats amb més pes i rellevància de l'economia andorrana.

En concret, **la construcció** va ser el sector més dinàmic, amb un ritme d'activitat que es va mantenir molt elevat. Aquesta trajectòria positiva es va concentrar sobretot en el segment de l'habitatge, tot i que la inversió pública –corresponent al Govern i als comuns en el seu conjunt– també hi va contribuir, ja que va augmentar per tercer any consecutiu, fins a assolir el valor màxim des del 2012.

La indústria va presentar uns registres d'activitat encara modestos, però millors que els del 2022. Aquesta millora es va plasmar en un augment del nombre d'assalariats i dels establiments del sector. Igualment, les enquestes de la Cambra recullen un increment de la xifra de negocis i unes valoracions positives, però discretes, dels nivells de producció.

El bon comportament del sector **serveis** el van impulsar les activitats financeres, professionals, immobiliàries i tècniques, com també –i sobretot– les vinculades a l'hoteleria i al turisme, que continuen sent el principal motor de l'economia andorrana. Així, el nombre de visitants va augmentar l'11%, fins a assolir els prop de 9,4 milions, la xifra més elevada dels darrers quinze anys. Alhora, el nombre d'assalariats de l'hoteleria es va incrementar el 4,3%, si bé l'oferta d'allotjaments i llits es va reduir.

En el **comerç**, l'activitat va mostrar un comportament a l'alça més modest que en el sector hoteler. En concret, es van registrar increments del nombre d'establiments i del nombre d'assalariats, així com un creixement destacable del volum d'importacions sense carburants, si bé més moderat que el del 2022.

NOTA DE PREMSA

Pel que fa al **sector financer**, l'evolució va ser molt favorable. En particular, la banca andorrana va tancar l'exercici del 2023 amb un augment dels beneficis agregats del 43,7%, afavorits pel creixement econòmic i, sobretot, per la pujada dels tipus d'interès. Aquest ascens va anar acompanyat de més recursos gestionats de clients (+16%), com també d'un increment de la inversió creditícia bruta a nivell consolidat i dels dipòsits. Tot plegat va elevar la ràtio de rendibilitat dels recursos propis del sector bancari. Alhora, la ràtio de morositat va evolucionar a la baixa, amb uns nivells de solvència i liquiditat per sobre dels registres de l'any anterior i de la mitjana dels bancs europeus.

ACTUALITAT ECONÒMICA I PERSPECTIVES

Durant la primera meitat del 2024, l'evolució econòmica a la zona euro s'ha mantingut positiva però feble, arrossegada per la caiguda de l'economia alemanya i la debilitat de França i Itàlia. En canvi, l'economia espanyola continua sent una de les que més creixen d'Europa.

El procés desinflacionari està avançant molt ràpid a escala global i això afavoreix tant el consum de les famílies –per l'augment dels salaris reals– com el canvi de rumb de la política monetària. Des del juny, el Banc Central Europeu ha efectuat dues baixades de tipus d'interès, del 0,25% cadascuna, cosa que ha deixat el tipus de referència en el 3,5%, mentre que als Estats Units s'espera que la primera baixada de tipus s'aprovi en la reunió de la Reserva Federal prevista per a demà, dia 18.

Pel que fa a l'economia andorrana, l'evolució durant els primers mesos del 2024 ha estat moderadament positiva. El PIB del primer trimestre ha registrat un creixement real de l'1,6% interanual, un augment superior al del trimestre anterior, però que queda per sota de l'increment que hi va haver en el mateix període del 2023.

El creixement modest però sostingut de l'activitat econòmica andorrana es plasma en l'evolució dels principals indicadors d'activitat disponibles de l'any 2024, que registren alces moderades en la majoria dels casos. Més concretament, en l'acumulat fins al mes de juliol, el nombre de visitants ha tingut un increment interanual del 2,8% i les importacions han augmentat un 0,9%, si bé en ambdós casos l'avenç ha estat menys intens que el del mateix període de l'any anterior. Altres indicadors que evolucionen a l'alça són les matriculacions de vehicles industrials i la demanda d'electricitat.

El mercat laboral també mostra símptomes de desacceleració, en part frenat per la limitada disponibilitat de mà d'obra, i amb l'atur en mínims històrics. Així, el nombre d'assalariats ha augmentat el 2,5% interanual fins al maig, amb una contribució destacada de la construcció, en contrast amb l'hoteleria, que redueix el nombre d'assalariats.

NOTA DE PREMSA

De cara al conjunt de l'any 2024, les perspectives apunten a la continuïtat del cicle expansiu de l'economia andorrana, amb un creixement econòmic que podria situar-se a al voltant del registrat l'any 2023. Entre els factors que afavoriran el creixement de l'economia cal assenyalar la millora de les condicions financeres en un context de pressions inflacionistes més baixes, la bona dinàmica que està mostrant la inversió productiva, els nivells de confiança empresarial, la millora de les rendes del treball com a factor impulsor del consum, i les previsions de creixement relativament favorables a les economies de l'entorn, en especial a Espanya.

En contraposició, la principal font de risc sobre les perspectives de creixement és la incertesa geopolítica a escala global, principalment vinculada als conflictes bèl·lics que estan actius a Ucraïna i a la Franja de Gaza, pels efectes desestabilitzadors que podrien tenir sobre els mercats, els preus i les expectatives dels agents econòmics.

VALORACIÓ DE LA CAMBRA I REPTES DE FUTUR

L'any passat, en la presentació de l'Informe econòmic del 2022, la Cambra va exposar deu grans reptes de país, com ara la transició energètica, la simplificació administrativa, l'adequació del marc migratori i laboral, la transformació digital i la definició d'una visió compartida del model turístic, entre altres. Es tracta de deu reptes que segueixen sent crucials avui dia pel seu caràcter de *vigència*.

Avui, i davant de l'actual escenari, la Cambra recorda que cal articular una visió clara de país per mitjà d'un nou pla estratègic transversal a 20-30 anys que involucri el sector públic, el privat i tots els agents socials i econòmics.

Aquest pla hauria d'incloure les fites a assolir, les polítiques i les accions concretes que han de guiar el progrés en diferents àrees, per crear les bases per a un futur més sostenible, inclusiu i pròsper.

Mantenint, com a referència, els deu reptes permanents, la Cambra considera que és essencial prioritzar quatre grans objectius per afavorir el desenvolupament econòmic transversal i generar noves oportunitats empresarials en tots els àmbits:

1.- Diversificació de l'economia i atracció d'inversió estrangera d'alt valor afegit

Cal promoure els sectors emergents tot preservant el pilar econòmic del turisme, que representa de forma directa i indirecta més del 40% del PIB del nostre país, amb la finalitat de dinamitzar l'economia amb nous motors.

El gran catalitzador per aconseguir una diversificació econòmica que reforci la competitivitat ha de ser l'establiment d'un model col·laboratiu que, lluny de l'intervencionisme, apropi veus i generi consens. Totes les forces polítiques, Administració pública (Consell General, Govern i comuns) i agents econòmics i socials

NOTA DE PREMSA

haurien de tenir un objectiu compartit: fomentar el debat i l'entesa, i definir una única visió i model de país.

D'aquesta manera, és cabdal disposar d'una estratègia publicoprivada per fomentar la innovació i la competitivitat de les empreses, així com fer una recerca activa d'inversió estrangera en sectors amb un potencial de creixement elevat que aportí i sumi a la nostra economia.

Un altre aspecte essencial és la necessitat de preservar un sistema fiscal competitiu que suposi un avantatge diferencial per mantenir o radicar l'activitat de les empreses en territori andorrà. A escala comparativa internacional, en termes de pressió fiscal, Suïssa se situa al 27%, Irlanda al 21,7%, Liechtenstein al 21,3% i Andorra ja es troba al 26,3%.

També és fonamental establir un marc jurídic clar i coherent que proporcioni una base sòlida per a les operacions empresarials, i permeti a les empreses planificar i invertir amb confiança, evitant incerteses legislatives.

La Cambra remarca que un dels projectes clau és la creació d'una zona franca d'alt valor afegit, com a resposta a la reiterada demanda del sector. Des del 2016, l'entitat treballa de manera conjunta amb els diferents governs en aquest projecte, i confia que es pugui concretar dins l'actual període legislatiu.

Per donar suport al teixit empresarial i millorar la seva competitivitat, la Cambra ha desenvolupat diverses iniciatives transversals en els darrers anys. Aquestes actuacions inclouen la creació de l'Observatori del Comerç, el Programa de digitalització d'empreses amb Andorra Digital i Andorra Business, l'ampliació de les formacions per a professionals, i l'estructuració de noves vies per resoldre conflictes empresarials des de la mediació i l'arbitratge, per guanyar agilitat i eficiència dins de la complexitat empresarial.

2.- Fomentar el desenvolupament econòmic i apostar per un turisme més qualitatiu i sostenible

Donada la importància del turisme en l'economia, la Cambra destaca la necessitat de potenciar aquest sector com a motor de creixement, tot adaptant-se als canvis globals.

En aquest sentit, és necessari disposar de dades per prendre decisions ben fonamentades. Per això serà important analitzar les que ens aportí l'estudi de capacitat de càrrega turística del país amb les mesures necessàries per garantir la sostenibilitat i la qualitat del sector.

El Consell del Sector Privat de Turisme, impulsat per la Cambra de Comerç, la CEA i tots els agents del sector, ha dut a terme diverses sessions de treball per promoure una reflexió sobre el model actual de turisme i extreure iniciatives i conclusions per orientar-se cap a l'establiment d'un model més qualitatiu. Però cal tenir en compte que aquest

NOTA DE PREMSA

procés no és viable avui per demà ni es pot aconseguir sense la col·laboració dels sectors implicats. Aquest nou rumb té un component de canvi estructural que el mateix sector anirà assumint de forma natural, i a un ritme gradual.

La dignificació del sector és un dels eixos principals que cal abordar, com també l'adequació del marc migratori a les necessitats reals. L'objectiu és trobar un equilibri entre els serveis que es necessiten i les limitacions actuals, com ara la manca de treballadors i la complexitat associada a la seva contractació. Calen professionals formats i motivats per cobrir les demandes del sector; si no, no es podrà garantir la continuïtat i l'excel·lència del servei. La Cambra destaca la formació com una palanca bàsica de la seva activitat per ajudar a fer créixer en competències, retenir el talent i consolidar els serveis.

En aquest sentit, l'accés a un habitatge adequat i assequible també esdevé una peça clau en la creació d'un entorn on els nous residents i professionals puguin establir-se amb seguretat i estabilitat.

3.- Creació de noves infraestructures i millora de les comunicacions

El desenclavament d'Andorra i la mobilitat interna continuen sent elements essencials per a la dinamització econòmica i el bon desenvolupament de les relacions empresarials entre països.

Des de la Cambra s'aposta per la creació de noves infraestructures que impliquin un creixement sostenible, afavoreixin l'activitat econòmica i millorin la qualitat de vida dels ciutadans.

La millora dels accessos amb França i Espanya, així com l'ampliació de les connexions aèries –tal com s'ha fet amb l'aeroport d'Andorra-La Seu–, suposen un avenç significatiu. Ara bé, també és essencial explorar noves opcions de comunicació per garantir una connectivitat més robusta i accessible.

La mobilitat interna continua sent un repte per a la qualitat de vida dels ciutadans, tot i les diferents iniciatives que s'han posat en marxa per part de l'Administració pública.

4.- L'encaix d'Andorra al món

Un dels debats més rellevants que tenim sobre la taula és l'Acord d'associació amb la Unió Europea. Trobar el millor encaix per a la relació d'Andorra amb Europa és un repte fonamental.

En cas que l'Acord d'associació es materialitzi, l'encomana de la Cambra al Govern seria l'acompanyament a les empreses en el canvi de paradigma per assegurar la seva activitat i competitivitat. Aquest suport hauria d'incloure la implementació de mesures concretes

NOTA DE PREMSA

per facilitar la transició, proporcionar orientació sobre els nous requisits normatius i garantir que les empreses puguin adaptar-se eficientment als nous estàndards europeus.

El compromís de la Cambra seria treballar estretament amb els sectors empresarials i el Govern per minimitzar l'impacte del canvi i maximitzar les oportunitats que pugui oferir l'acord amb la Unió Europea. Per aquest motiu, la Cambra sol·licita establir el mecanisme de diàleg vinculant més adequat per garantir la representació efectiva dels interessos del teixit empresarial dins del Comitè Mixt, amb l'objectiu de contribuir amb els seus coneixements al benefici general.

Un dels punts en què cal incidir és en la conveniència d'efectuar una avaluació exhaustiva i detallada del cost operatiu associat a la integració, tant per a l'Administració pública com per a les empreses andorranes. Aquesta anàlisi permetrà identificar els recursos necessaris, gestionar els possibles impactes econòmics i establir mesures per mitigar qualsevol càrrega addicional.

A més, la Cambra considera que és fonamental garantir la singularitat del país, especialment en matèria de seguretat i ordre públic. Aquesta és una prioritat estratègica per assegurar que Andorra es mantingui com un lloc atractiu i segur, tant per als seus ciutadans com per als interessos econòmics i turístics.

Finalment, és rellevant el fet que, durant aquests darrers mesos, el diàleg amb els sectors ha posat en relleu que Andorra necessita abordar certes qüestions internes, com per exemple establir un entorn normatiu favorable per potenciar les empreses locals i atraure empreses d'alt valor afegit.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

Tel. 00376-809292 / 00376-809294

<https://www.ccis.ad/>